

PM handledare och student – Verksamhetsförlagd utbildning

Kurs

Sjuksköterskans professionella roll i den
samskapande omvårdnaden, 15 hp

Termin 6

Innehållsförteckning

Genomförande av VFU	2
Behörighet till olika datasystem.....	2
Veckoplanering under VFU	2
Utformning av VFU.....	3
Obligatoriska moment i kursen	3
Lärandeplan inför VFU.....	3
Bedömning under VFU	4
Aktiviteter under VFU.....	4
Reflektionsseminarium.....	4
<i>Reflektionsseminarium 1</i>	4
<i>Underlag för bedömning i reflektionsseminarium (med klinisk adjunkt)</i>	5
<i>Reflektionsseminarium 2</i>	6
<i>Underlag för bedömning i reflektionsseminarium (med klinisk adjunkt)</i>	6
Aktivitet 1 – Personcentrerad vård.....	7
Aktivitet 2 – Samverkan i team.....	7
Aktivitet 3 – Evidensbaserad vård.....	8
Aktivitet 4 – Förbättringskunskap för kvalitetsutveckling.....	8
Aktivitet 5 – Säker vård.....	9
Aktivitet 6 – Informatik.....	9

Genomförande av VFU

Detta PM är ett stöd till dig som handledare och student. VFU i denna kurs genomförs under sex veckor, kalendervecka 5–10 på vårterminen och kalendervecka 36–41 på höstterminen. Totalt 192 timmar behöver genomföras under VFU för att uppnå godkänd närvaro, ungefär 32 timmar per vecka utifrån din handledares schema, varav måndagar är ”fria” för egna studier.

Arbetsstidslagen ska efterföljas vad gäller antalet arbetspass i rad samt arbetad tid och uttag av raster under varje arbetspass. Studenterna har VFU-placeringar inom Region Jönköpings län samt inom kommunens hälso- och sjukvårdsfunktion i Jönköpings län. Vid frånvaro behöver studenten ha en dialog med handledare om när dessa timmar kan tas igen under VFU-perioden. Finns svårigheter att uppnå obligatorisk närvaro på grund av längre frånvaro, behöver detta meddelas klinisk adjunkt för vidare planering.

Veckoplaneringen är en struktur för hur Peer Learning kan genomföras i handledningen. Låt studenterna förbereda sig, läsa på, se, lära och pröva själva. Reflektera regelbundet under dagen med studenterna. Du som handledare ansvarar för att leda och genomföra omvårdnad tillsammans med studentparet. Planera in tider för individuella samtal och feedback under tredje veckan och slutbedömning under sjätte veckan.

Studenterna ska vid denna VFU i högre grad visa **självständighet** vilket innebär att de inte alltid behöver genomföra all omvårdnad tillsammans i studentparet. Arbetet som studenterna blir tilldelade fördelas alltid inom studentparet. Omvårdnadssituationerna som fördelats lyfts vid de dagliga reflektionerna. Studenterna utgår ifrån ett **personcentrerat förhållningssätt**.

Inget får utföras på eller ges till patient utan att ansvarig handledare godkänt det.

Behörighet till olika datasystem

Alla studenter får ett inlogg till de datasystem som används på de aktuella avdelningarna inom Region Jönköpings Län, RJL eller inom aktuell kommuns hälso- och sjukvårdsfunktion i Jönköpings län. I samband med dokumentation ska den policy och de riktlinjer som finns på den specifika arbetsplatsen följas.

Veckoplanering under VFU

Veckoplanering upprättas av studentparet och handledaren/arna efter vad studenterna förväntas kunna utföra vecka för vecka. Studenterna deltar i omvårdnaden av de patienter som ingår i arbetslaget, men de fokuserar på ett ökande antal patienter var under VFU-perioden.

Kunskap som inhämtats i tidigare kurser samt under tidigare VFU ska nu fördjupas. Under kursens VFU ska studenten omsätta teori till praktisk kunskap som krävs för den professionella sjuksköterskans roll i den samskapande omvårdnaden. Bedömningar ska ske utifrån bearbetade standardiserade metoder och verktyg såsom *(L)-ABCDE*, *Vitala parametrar (NEWS)*, *SBAR*, *Vårdprevention Senior Alert*, *smärtskattningar* och *dokumentationsverktyget VIPS*. Studenterna ska dokumentera planerad samt given omvårdnad, samt i de fall detta är möjligt även utvärdering, i enlighet med relevanta författningar.

Studenterna genomför ”*Aktiviteter under VFU*” vilka är framtagna för kursens lärandemål och är anpassade för studentens förväntade kunskapsnivå, i det här fallet termin 6. Aktiviteterna finns specificerade i detta dokument.

Utformning av VFU

Detta är förslag till hur handledare och student kan planera och lägga upp studentens VFU.

Första veckan koncentrerar sig studenterna på omvårdnad nära patienten - ”bed-side”, där personcentrerad vård utförs vid omvårdnadssituationer, fokus ligger på praktiska färdigheter i den samskapande omvårdnaden. Träna på att informera och handleda patienten, närstående, medstudent och handledare. Studentparet utför Aktivitet 5 – ”Säker Vård” inför nästa veckas reflektionsseminarium.

Andra veckan kompletteras momenten med att självständigt kunna utföra, planera, leda, samordna och utvärdera vård- och hälsoarbetet, kunna identifiera närståendes behov samt träna på att identifiera hälsofrämjande och förbyggande arbete.

Tredje veckan kompletteras momenten med träning på dokumentation av omvårdnadsplaner och ankomstsamtal. Träna på att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper.

Fjärde veckan är det lämpligt att träna på att identifiera förbättringsarbete samt att arbeta med kvalitet och säkerhet samt att reflektera över lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper. Studentparet utför Aktivitet 2 – ”Samverkan i Team” inför nästa veckas reflektionsseminarium.

Femte och sjätte veckan kompletteras momenten från tidigare veckor med träning på att se människan utifrån helhetssyn vid varje omvårdnadstillfälle, öka handlingsberedskapen genom medvetenhet om sin självkänedom. Vidare ska studenten öka sitt ansvarstagande och professionella förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående samt identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens.

Reflektion över genomförda moment med studenter och handledare ska ske genomgående under hela VFU-tiden.

Obligatoriska moment i kursen

Under kursen utför studenten ett antal obligatoriska moment. Dessa är att upprätta lärandeplan inför VFU, utföra aktiviteter samt aktivt delta i två reflektionsseminarier under VFU.

Reflektionsdagblad rekommenderas för att följa den egna utvecklingen men är inte obligatoriskt. Reflektionsdagblad eller dagbok omfattar studentens individuella reflektioner relaterat till VFU och behöver inte delas med någon, men innehållet kan lyftas med handledare vid daglig reflektion.

Lärandeplan inför VFU

Studenten har skickat en lärandeplan inför VFU till handledaren på VFU-platsen senast en vecka innan VFU påbörjas. Handledaren ska ta del av lärandeplanen och diskutera denna med studenten för att få kunskap om studentens tidigare erfarenheter, mål, förväntningar och lärandestrategier.

Bedömning under VFU

Bedömning av studenten under VFU sker med hjälp av AssCE - diskussionsunderlag. Totalt 21 faktorer ska lyftas under VFU-perioden. Det är viktigt med kontinuerlig kommunikation och feedback mellan handledare och student. **Under den tredje-fjärde VFU-veckan ska en individuell halvtidsdiskussion göras med hjälp av AssCe.** Efter genomförd halvtidsdiskussion bokas ett trepartssamtal (20 min) tillsammans; student, klinisk adjunkt (KA) och handledare (se mall för halvtidsdiskussion/trepartssamtal i VFU handboken).

Avslutande bedömningsdiskussion genomförs av handledare och student i slutet av VFU-perioden. Vid risk – eller osäkerhet kring studentens måluppfyllelse i relation till lärandemålen, behöver handledaren ta kontakt med VFU-ansvarig och klinisk adjunkt för stöd i bedömning. Om det föreligger risk för att studenten inte uppnår måluppfyllelse av lärandemålen under VFU, behöver student och handledare med stöd av VFU-ansvarig och/eller klinisk adjunkt upprätta en individuell pedagogisk handlingsplan. Syftet med handlingsplanen är att studenten blir medveten om vilka lärandemål som brister, samt att tillsammans komma fram till konkreta tillvägagångssätt för hur målen ska kunna uppnås.

Kursens examinator godkänner eller underkänner studentens VFU utifrån bedömningsunderlag som student lämnar in i kursen.

Aktiviteter under VFU

Samtliga aktiviteter som är framtagna för kursen är obligatoriska att genomföra under den angivna VFU perioden och finns specificerade i detta dokument. Om någon aktivitet inte kan utföras så ska handledare i stället leda studenten/paret i en reflektion kring den aktuella aktiviteten för att på så sätt få en förståelse för studentens kunskap om och strategi kring aktiviteten.

Reflektionsseminarium

Reflektionsseminarium 1

1. Inför reflektionsseminarium 1 som sker periodens andra vecka, det vill säga under vecka 6 på vårterminen och vecka 37 på höstterminen, förbereder sig studenterna genom att tillsammans utföra Aktivitet 5 - *Säker vård* med fokus mot sjuksköterskans professionella roll i den samskapande omvårdnaden.
2. För ett godkänt reflektionsseminarium beskriver och diskuterar studenterna, med stöd av vald situation/situationer i VFU, egen kunskap och förmåga riktat mot lärandemålen nedan.

Lärandemål som bearbetas:

- visa förmåga till att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdningsplan samt ge vård och behandling.
- visa kunskap om relevanta författningar.
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar.
- visa förmåga att initiera metodförbättringar och kvalitetssäkring.
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras

Underlag för bedömning i reflektionsseminarium (med klinisk adjunkt)

Godkänd

I reflektionsseminarium har studenten visat på kunskap genom att denne

- beskriver och diskuterar med stöd av vald situation/situationer sin egna självständighet och samverkan med patienten och närstående för att identifiera vårdbehov. Samt beskriver upprättande av omvårdnadsplan samt val av vård och behandling.
- beskriver och diskuterar med stöd av vald situation/situationer om vilka om relevanta författningar som varit aktuella.
- beskriver förslag till metodförbättringar och kvalitetssäkring med stöd av vald situation/situationer.
- beskriver professionskunskaper som har värde för att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras utifrån vald situation/situationer.
- bidrar aktivt till gruppens diskussion under seminariet relaterat till lärandemålen för seminariet.

Underkänd

Studenten har inte genomfört presentation av egen kunskap i reflektionsseminarium utifrån hänvisade lärandemål, har *inte* visat på förmåga att kunna:

- beskriva och diskutera med stöd av vald situation/situationer sin egna självständighet och samverkan med patienten och närstående för att identifiera vårdbehov. Samt beskriver upprättande av omvårdnadsplan samt val av vård och behandling.
- beskriva och diskutera med stöd av vald situation/situationer om vilka om relevanta författningar som varit aktuella.
- beskriva förslag till metodförbättringar och kvalitetssäkring med stöd av vald situation/situationer.
- beskriva professionskunskaper som har värde för att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras utifrån vald situation/situationer.
- bidra aktivt till gruppens diskussion under seminariet relaterat till lärandemålen för seminariet.

Reflektionsseminariet är ett obligatoriskt tillfälle. Vid frånvaro erbjuds komplettering vid ett senare tillfälle. KA noterar närvaron i den lärplattform som används och meddelar kursansvarig.

Reflektionsseminarium 2

3. Inför Reflektionsseminarium 2 som sker under periodens femte vecka, det vill säga under vecka 9 på vårterminen och vecka 40 på höstterminen, förbereder sig studenterna genom att tillsammans utföra Aktivitet 2 – *Samverkan i team* med fokus mot sjuksköterskans professionella roll i den samskapande omvårdnaden.
4. För ett godkänt reflektionsseminarium beskriver och diskuterar studenterna med stöd av vald situation/situationer i VFU, egen kunskap och förmåga riktat mot lärandemålen nedan.

Lärandemål som bearbetas:

- visa förmåga till att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan samt ge vård och behandling.
- visa kunskap om relevanta författningar.
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar.
- visa förmåga att initiera metodförbättringar och kvalitetssäkring.
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras.

Underlag för bedömning i reflektionsseminarium (med klinisk adjunkt)

Godkänd

I reflektionsseminarium har studenten visat på kunskap genom att denne,

- beskriver och diskuterar med stöd av vald situation/situationer sin egna självständighet och samverkan med patienten och närstående för att identifiera vårdbehov. Samt beskriver upprättande av omvårdnadsplan samt val av vård och behandling.
- beskriver och diskuterar med stöd av vald situation/situationer om vilka om relevanta författningar som varit aktuella.
- beskriver förslag till metodförbättringar och kvalitetssäkring med stöd av vald situation/situationer.
- beskriver professionskunskaper som har värde för att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras utifrån vald situation/situationer.
- bidrar aktivt till gruppens diskussion under seminariet relaterat till lärandemålen för seminariet.

Underkänd

Studenten har inte genomfört presentation av egen kunskap i reflektionsseminarium utifrån hänvisade lärandemål, har *inte* visat på förmåga att kunna: beskriva och diskutera med stöd av vald situation/situationer sin egna självständighet och samverkan med patienten och närstående för att identifiera vårdbehov. Samt beskriver upprättande av omvårdnadsplan samt val av vård och behandling.

- beskriva och diskutera med stöd av vald situation/situationer om vilka om relevanta författningar som varit aktuella.
- beskriva förslag till metodförbättringar och kvalitetssäkring med stöd av vald situation/situationer.
- beskriva professionskunskaper som har värde för att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras utifrån vald situation/situationer.

- bidra aktivt till gruppens diskussion under seminariet relaterat till lärandemålen för seminariet.

Reflektionsseminariet är ett obligatoriskt tillfälle. Vid frånvaro erbjuds komplettering vid ett senare tillfälle. KA noterar närvaron i den lärplattform som används och meddelar kursansvarig.

Aktivitet 1 – Personcentrerad vård

Personcentrerade vård kännetecknas av att personen blir sedd och förstådd som en unik individ med individuella behov, värderingar och förväntningar. En vård på personens villkor strävar efter att bevara personens integritet och värdighet. Begreppet vårdrelation beskriver mötet mellan patient och/eller närstående och sjuksköterskan eller annan professionell vårdare. Vårdrelationen kan vara lång eller kort, men karaktäriseras alltid av ett professionellt engagemang.

Reflektera över en omvårdnadssituation du varit med om på din VFU. Hur identifierades patientens behov? Hur visades de mänskliga rättigheterna i den vårdande situationen. Efterfrågades samtycke och i så fall på vilket sätt?

- Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är...
- Situationer som jag hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...
- För att bli självständig som sjuksköterska behöver jag ytterligare kunskaper i...

Lärandemål som bearbetas:

- visa förmåga till att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan samt ge vård och behandling
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupperns behov
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt genomföra handledande uppgifter
- visa förmåga till professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående

Aktivitet 2 – Samverkan i team

Inom flera av hälso- och sjukvårdens områden är det i dag visat på att när vårdens olika yrken och professioner samarbetar i team uppnås de bästa resultaten för patienter avseende överlevnad, symtomlindring och välbefinnande. Teamarbete överbryggar kompetenser, främjar kontinuiteten och stärker säkerheten för patienten i vården. Den tvärprofessionella dialogen utgår från en helhetssyn på patientens situation, vilket både tillgodoser patientens behov av en smidig vårdkedja över organisationsgränserna och samhällets krav på bästa resursanvändning. Sjuksköterskor måste öka medvetenheten om sina egna möjligheter att bidra till teamets resultat genom sina kunskaper i omvårdnad och ansvar för omvårdnaden. Sjuksköterskor ska kunna kommunicera med teamets alla medlemmar med respekt och integritet samt medverka till att teamets olika roller klargörs, delta i beslutsfattande och vid behov acceptera ledarskapet för teamet.

Skapa en medvetenhet om sjuksköterskans specifika arbetsuppgifter och gränsdragning mot andra yrkesgruppers funktioner. Reflektera över de spänningar som kan uppstå på grund av detta. Notera dina upplevelser av ett vagt omvårdnadsledarskap relaterat till ett utvecklat omvårdnadsledarskap under en teamsamverkan eller ett rondarbete. Hur tror Ni att detta påverkar patientens vård och möjlighet till att återställa hälsa?

- Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är... Situationer som jag hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...

- För att bli självständig som sjuksköterska behöver jag ytterligare kunskaper i...

Lärandemål som bearbetas:

- visa kunskap i planering och ledning och samordning av vård- och hälsoarbete
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt genomföra handledande uppgifter
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper
- visa förmåga till professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående

Aktivitet 3 – Evidensbaserad vård

Termen evidensbaserad vård avser en vilja att förena bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap med beprövad erfarenhet och kunskap om enskilda patienters situation och upplevelser. Avsikten är att ge en så god och effektiv vård som möjligt. Evidensbaserade kunskapsunderlag är en form av faktaunderlag och ett samlingsnamn för systematiskt insamlad och kritiskt värderad forskning.

Fundera över en situation där Ni saknat evidens för att kunna utföra ert arbete som sjuksköterska. Exempelvis en avsaknad av rutiner, vårdprocesser, riktlinjer eller standardiserade vårdplaner. Hur kan Ni skapa förutsättningar för en arbetsmiljö som främjar god vård?

- Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är... Situationer som jag hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...
- För att bli självständig som sjuksköterska behöver jag ytterligare kunskaper i...

Lärandemål som bearbetas:

- visa förmåga att identifiera behov av och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete
- visa förmåga att initiera metodförbättringar och kvalitetssäkring

Aktivitet 4 – Förbättringskunskap för kvalitetsutveckling

Alla som arbetar i vården har två uppdrag, dels att utföra sitt patientnära arbete och dels att utveckla systemet de är verksamma inom. Förbättringskunskap är kunskap om system, variationer, förändringspsykologi och ett lärandestyrt förändringsarbete. Den professionella kunskapen grundar sig på kunskaper i omvårdnadsämnet, personliga färdigheter och etik. Förbättringskunskap utgör ett komplement till den professionella kunskapen. Genom att kombinera förbättringskunskap med den professionella kunskapen kan man lättare utveckla och förbättra omvårdnaden samtidigt som man utvecklar och förbättrar olika vårdprocesser och system.

Förbered och utför ett metodtekniskt moment, låt din medstudent observera dig under momentets förberedelse- och genomförandefas. Reflektera tillsammans över materialval, momentet och vårdmiljön. Diskutera förbättringsmöjligheter i samtliga områden. Om möjligt, fråga patienten om hur momentets genomförande upplevdes.

- Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är... Situationer som jag hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...
- För att bli självständig som sjuksköterska behöver jag ytterligare kunskaper i...

Lärandemål som bearbetas:

- visa förmåga att initiera metodförbättringar och kvalitetssäkring
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utvecklingen av yrket och verksamheten
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens.

Aktivitet 5 – Säker vård

För att kunna skapa en säker vård måste sjuksköterskor ha kunskap om ansvarssystemets utformning och vikten av säkerhetsarbete för att förhindra misstag så att patienter inte kommer till skada. Arbetet för säkerheten i vården har som syfte att minska skador för patienter och personal genom att både individ- och systemfaktorer som möjliggör risk och fel undanröjs. Sjuksköterskor ska kunna använda olika instrument för datainsamling, till exempel instrument för riskbedömning. Sjuksköterskor behöver även lyfta fram vikten av patientens kunskap och erfarenheter i säkerhetsarbetet.

Reflektera över en situation där Ni sett att patientsäkerheten har äventyrats. Hur hade konsekvenserna kunnat skapa ett vårdlidande? Hur kan Ni applicera relevanta författningar till denna situation? Hur skulle du kunnat göra situationen patientsäker?

- Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är... Situationer som jag hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...
- För att bli självständig som sjuksköterska behöver jag ytterligare kunskaper i...

Lärandemål som bearbetas:

- visa kunskap om relevanta författningar
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar
- visa förmåga att initiera metodförbättringar och kvalitetssäkring
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras

Aktivitet 6 – Informatik

Sjuksköterskor måste engagera sig i arbetet med att utveckla väl fungerande informations- och kommunikationssystem som stödjer omvårdnadsarbetet och som har fokus i enskilda patienters behov och säkerhet. Sjuksköterskor behöver kompetens att kunna påverka utvecklingen av informations- och kommunikationsstöd för styrning, hantering och bearbetning av omvårdnadsdata, information och kunskap samt som stöd för omvårdnad, forskning och utbildning.

Student 1 dokumenterar ett ankomstsamtal och student 2 dokumenterar en epikris. Läs varandras dokumentation och reflektera över varandras skriftliga redogörelser. Vilka informationsglapp finns. Ge varandra konstruktiv feedback på hur dokumentationen kan bli tydligare och läsbar för patienten eller närstående.

- Det jag lärde mig i denna situation, som jag inte reflekterat över tidigare, är... Situationer som jag hanterat förut men som jag nu förstår på ett annorlunda sätt är...

- För att bli självständig som sjuksköterska behöver jag ytterligare kunskaper i...

Lärandemål som bearbetas:

- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt genomföra handledande uppgifter
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa [Skriv här]